

กระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม : กรณีศึกษา กลุ่ม
คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตย
ที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.)

กับ กลุ่มเยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร

**The Procedure of Right to be Bailed out of group of Protestors: Study Case
People's Democratic Reform Committee (PDRC)
and Free People or People's Party**

น่านนภา พันธุ์เสือ และ ศิวัช ศรีโคตangkul

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Nannapa Punsua and Siwach Sripokangkul

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : nannapa.pu@kkumail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความแตกต่างของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมในอดีตและปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีต 2) เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตและกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับงานวิจัย จากวิทยานิพนธ์ บทความ เว็บไซต์ นามาสรูป วิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสอดคล้องกัน หรือความแตกต่างของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับปัจจุบัน กับหลักการทางวิชาการ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า สิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตนั้นการประกันตัวของกลุ่ม กปปส. ศาลพิจารณาว่าผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมต้องไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี และมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ศาลจึงให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเพิ่มเงื่อนไข คือ การเพิ่มราคาประกันตัวและห้ามเดินทางออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาต และสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน ศาลพิจารณาให้เหตุผลไปในแนวทางเดียวกันว่า การชุมนุมในลักษณะนี้ เป็นคดีมีอัตราโทษสูง ผู้ถูกจับจากการชุมนุมมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะไปก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจะไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่ง

* วันที่รับบทความ: 3 กุมภาพันธ์ 2565; วันแก้ไขบทความ 13 กุมภาพันธ์ 2565; วันตอบรับบทความ: 14 กุมภาพันธ์ 2565

Received: February 3, 2022; Revised: February 13, 2022; Accepted: February 14, 2022

เป็นดุลยพินิจของศาล จึงทำให้ผู้ชุมนุมที่ตกเป็นจำเลยมักไม่ได้รับสิทธิที่จะได้รับการประกันตัว การชุมนุมทั้ง 2 เหตุการณ์ มีการบังคับใช้กฎหมายเดียวกัน แต่มีการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดบทลงโทษต่างกัน คือ การประกันของการชุมนุมในอดีต ศาลมักให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราว เนื่องจากศาลเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีพฤติการณ์จะหลบหนี แต่การประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมในปัจจุบัน ศาลมักไม่ให้สิทธิการประกันตัว เนื่องจากเป็นคดีมีอัตราโทษสูง จำเลยมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะจำเลยจะก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจำเลยจะกระทำความผิดซ้ำ

คำสำคัญ: การชุมนุม; ผู้ชุมนุม; สิทธิการประกันตัว

Abstracts

This research aims to study the differences of the right's procedure to be bailed out of the protestors in the past time and the current time. The objectives are to 1) to study the right to be bailed out of group of protestors that happened to Thai politics in the past 2) to study the right to be bailed out of Free People or People's Party that are gathering now 3) to study and compare the difference of right to be bailed out of the protestors nowadays. The documentation that is related and relevant to the research such as theses, articles and websites is gathered. The information that is gathered from the documentary is summarized, analyzed, and compared to the academic theories and law to find the relevance or difference of the events that happened in the past time and current time.

The result of research finds the right to be bailed out of protestors, PDRC's group, that happened to Thai politics in the past; the court considered that the offender or plaintiff had no intention to flee and they had permanent residence. Therefore, the court gave the right of temporary release and added the condition that the bail and did not allow to travel outside Thailand except getting permission. On the other hand, the right to be bailed out of Free People or People's Party in the current time is considered in the same direction by the court that this kind of gathering has high rate of penalty. The offender or plaintiff has violent behavior. Moreover, the court is afraid that the offender will flee and/or afraid that the offender will create more dangerous disturbance, or the offender will create the same disturbance. This is the consideration from the court; therefore, the protestors who have become the offender or plaintiff could not get the right to be bailed out. It is found that the gathering of 2 events enforces the same law but there is lack of discretion of setting different punishment. For the bail in the past, the court allowed the person to be released temporarily because the court considered that the offender or plaintiff had no intention to flee. However, the bail of protestors now is different. The court does not provide the right to be bailed out because the case has high rate of penalty, and the offender has violent behavior. Moreover, the court is afraid of the offender will flee and/or afraid that the offender will create more dangerous disturbance, or the offender will create the same disturbance.

Keywords: Gathering; Protestor; The Right of Bail

บทนำ

การชุมนุมหรือการเดินขบวนเรียกร้อง แสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เป็นวิธีการที่มีควบคู่กับการเมืองไทยมาตั้งแต่อดีต เป็นวิธีการที่ประชาชนออกมาสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่กำลังส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อให้รัฐหรือคณะรัฐบาลหาแนวทางช่วยเหลือ เยียวยา รับผิดชอบ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ (เกรียงไกร รوبرู้ และทัศนวรรณ สิริพรหมเจริญ, 2554 : 84-87)

การชุมนุม จึงถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่อาจเกิดขึ้นได้บ่อยครั้งโดยมักเกิดขึ้นในประเทศที่ใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยในการปกครองของประเทศเป็นของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐในการจัดการปกครองของประเทศได้บัญญัติไว้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในลักษณะนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกในสิทธิเสรีภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ประชาชนย่อมมีสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิตัดสินใจในกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งสิทธิเสรีภาพที่จะกระทำในลักษณะดังกล่าวมา ต้องไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และในการแสดงออกนั้น ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติของกฎหมายอื่น จึงทำให้การชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิ หรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนับว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยก็ใช้การปกครองในระบอบนี้ ดังนั้นจึงมักมีปรากฏเหตุการณ์ทางการเมืองชุมนุมอย่างอย่างต่อเนื่อง และการชุมนุมที่มักเกิดความรุนแรงและเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่ผ่านมาก็คือ การชุมนุมเพื่อแสดงความเห็นทางการเมือง (เกรียงไกร รوبرู้ และทัศนวรรณ สิริพรหมเจริญ, 2554 : 84-87)

ตัวอย่างการเรียกร้องหรือการชุมนุมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ผ่านมาและเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การชุมนุมคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) นำคณะโดย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นำคณะออกมาเรียกร้องเพื่อขอจัดสิทธิพลของอดีตนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จากการเมืองไทยและจัดตั้งสภาประชาชน เพื่อควบคุมการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 ซึ่งการชุมนุมของ กปปส. ยุติลงหลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คสช. ได้เข้ายึดอำนาจจึงทำให้แกนนำ กปปส. จำนวน 39 คนถูกจับตัวไป เนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี ค้นพบข้อสังเกตได้ว่าการที่ประชาชนออกมาชุมนุมกันในลักษณะนี้ มีเหตุผลทางด้านการเมืองเป็นสาระสำคัญที่จะออกมาบอกกล่าว เรียกร้อง ให้คณะรัฐบาล หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในฝ่ายบริหารภาครัฐออกมารับฟังปัญหา เพื่อนำไปแก้ไข หรือรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ ดังกล่าว (วรารณ กิรินันท์, 2564 : ออนไลน์)

จนมาถึงปัจจุบันที่ประเทศไทยได้มีคณะรัฐบาลที่นำทีมคณะฝ่ายบริหารโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เข้ามาดำรงตำแหน่งและบริหารราชการแผ่นดินไทยในปัจจุบัน ที่แม้จะมีการบริหารราชการแผ่นดินอย่างไร จะต้องมีการตั้งข้อสงสัยหรือคำถามจากประชาชนน่านับการเกี่ยวกับที่มาของอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อรัฐที่บริหารงานโดยคณะรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการจัดการให้ตอบสนองต่อประชาชนได้อย่างทั่วถึง หรือสร้างความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม หรือไม่มีช่องทางที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม สอบถาม หรือรับคำตอบที่เป็นข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในสังคมได้ สิ่งที่ประชาชนมักจะทำ คือ การออกมาเรียกร้องหรือการชุมนุม ตามสถานที่ต่าง ๆ และในเหตุการณ์ปัจจุบัน

การรวมตัวของเยาวชน นักศึกษา ที่เรียกกันว่า “ กลุ่มเยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร ” เป็นการรวมกลุ่มของเยาวชนต่างออกมา เพื่อบอกกล่าวถึงปัญหาที่พวกเขาคิดว่า สิ่งใดในสังคมไทยที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยใช้เหตุและผลในการเรียกร้อง เมื่อไม่มีทางอื่นใดที่จะเป็นกระบอกเสียงได้ จึงใช้วิธีการนี้ในการเรียกร้อง ตั้งแต่ปีที่ผ่านมาการจัดการชุมนุมมากขึ้นเรื่อย ๆ การดำเนินคดีและจับกุมแกนนำหรือผู้ชุมนุมเองก็มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ มีการจับกุม ดำเนินคดีกับแกนนำ เช่น เพนกวิน พรชัย ชิวารักษ์, อานนท์ นำภา, สมยศ พฤกษาเกษมสุข, หมอลำแบงค์ ปติวัฒน์ สหรัยแย้ม, ไมค์ ภาณุพงศ์ จาดนอก, รุ่ง ปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล และไผ่ จตุภัทร์ บุญภัทรรักษา โดยไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิในการประกันตัว (วรากรณ์ กิริณันท์, 2564 : ออนไลน์) และบางครั้งก็ถูกปฏิบัติเหมือนว่าเป็นผู้ต้องขังหรือจำเลย ซึ่งในปัจจุบันพบได้บ่อยครั้ง

สิทธิในการประกันตัวหรือสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดี ก่อนที่ศาลจะพิพากษาจนถึงที่สุด เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เป็นสิทธิที่มาจากหลักการที่จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งสิทธินี้ได้ถูกรับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะการคุมขังเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพอย่างร้ายแรง กระทบต่อเสรีภาพและความมั่นคงในชีวิตและร่างกายของมนุษย์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น เห็นได้ว่าการชุมนุมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจับกุมผู้ชุมนุมบางคนไปและไม่ได้รับการประกันตัวตามสิทธิที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามขั้นตอนของกฎหมาย หลักการสากลปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตและอยากรำประเด็นในเรื่องของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมของการเมืองไทย ที่เกิดขึ้นในอดีตกับปัจจุบันมาศึกษาเปรียบเทียบกันว่ากระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวผู้ชุมนุมมีการปฏิบัติสอดคล้องกันในลักษณะของกระบวนการตามขั้นตอนของกฎหมาย หลักการสากล หรือไม่ เพื่อหาคำตอบของงานวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีต
2. เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตและกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากเอกสารกลุ่มผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีต คือกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) กับ กลุ่มผู้ชุมนุมเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน โดยการศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวม และคัดเลือกข้อมูลเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์เรื่องสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

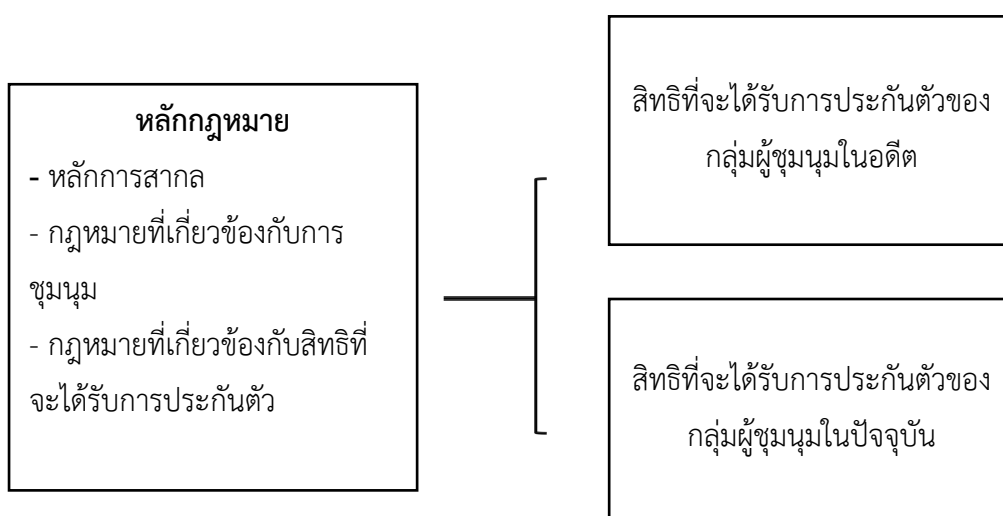
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วิทยานิพนธ์ บทความ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือการนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาทำการสรุป วิเคราะห์ เปรียบเทียบหาความสอดคล้องกัน หรือความแตกต่างของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับปัจจุบัน ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปคำตอบของงานวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม : กรณีศึกษา กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) กับ กลุ่มเยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง กระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม ปรากฏผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีต พบว่า ผู้ชุมนุมของกลุ่ม กปปส. จะได้รับโทษตามข้อกล่าวหาตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น มาตรา 113 (ความผิดฐานเป็นกบฏ), มาตรา 116 (ร่วมกันกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน), มาตรา 117 (ร่วมกันยุยงให้เกิดการร่วมกันหยุดงานเพื่อบังคับรัฐบาล), มาตรา 215 (มั่วสุมทำให้เกิดการรบกวนภายในบ้านเมือง) ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. 2550 มาตรา 76, 152 (พิมพ์ข่าวอาชญากรรม, 2564 : ออนไลน์) ซึ่ง

ข้อหาหรือฐานความผิดที่เด่นชัด คือ ความผิดฐานร่วมกันเป็นกบฏ ล้มล้างระบอบการปกครอง มั่วสุมชุมนุมก่อความวุ่นวายในบ้านเมือง เมื่อถูกตำรวจจับตัวแล้วก็ต้องถูกดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย อันเป็นไปตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใน หมวด 3 ปล่อยตัวชั่วคราว ที่จะต้องให้สิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม มาตรา ๑๐๘/๑ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

1. ผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมต้องไม่หลบหนี
2. ผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมจะต้องไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
3. ผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมไปก่อเหตุอันตรายอย่างอื่น
4. ผู้ที่ขอประกันตัวให้ผู้ถูกจับจากการชุมนุมมีหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
5. การที่ปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมจะไม่เป็นอุปสรรคหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล เช่น

กรณีศึกษาคดีของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส. ร่วมกับพวกที่เป็นแกนนำสำคัญที่ตกเป็นจำเลยในคดีนี้อีก 7 คน ที่ได้กระทำความผิดจากการชุมนุมตั้งแต่ปี 2556 – 2557 ในข้อหายุยงปลุกปั่นให้หยุดงาน และบุกรุกสถานที่ราชการ และขัดขวางการเลือกตั้ง และล่าสุดวันที่ 24 ก.พ. 2564 ศาลอาญารัชดาได้อ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์ระบุว่า

“...พิเคราะห์ความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว จำเลยเคยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นมาก่อน ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนีหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด แม้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลย แต่โทษจำคุกสำหรับความผิดในแต่ละกระทงก็ไม่สูงนัก อีกทั้งจำเลยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน จึงอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ ตีราคาประกัน 800,000 บาท และห้ามจำเลยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้น โดยให้ศาลชั้นต้นแจ้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองโดยเร็ว...”

และได้มีทนายความฝ่ายจำเลยผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อคดีนี้ไว้ว่า

“...ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วที่ทางศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวจำเลยทั้ง 8 คน เพราะการถูกพิพากษาในครั้งนี้ เป็นผลจากการชุมนุมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 และสิ้นสุดการชุมนุมเมื่อปี พ.ศ. 2557 พฤติการณ์ทั้งหมดของผู้ที่ถูกตัดสินถือเป็นการต่อสู้เพื่อชาติบ้านเมือง มาโดยตลอดจนกระทั่งวันที่ศาลมีคำสั่งพิพากษาคดีตัดสินให้จำเลยมีความผิด

สำหรับหลักการที่จะไม่มีการปล่อยตัวศาลจะพิจารณาจากหลัก 4 ข้อประกอบด้วยข้อที่ 1 จำเลยมีการพยายามหลบหนีหรือไม่ 2 มีการยุ่งเกี่ยวกับพยานหรือไม่ 3 มีการทำผิดในเรื่องอื่นหรือไม่ และ 4 หลักประกันมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ซึ่งที่ผ่านมาหลักประกันที่ทางทนายยื่นไปประกอบไปด้วยเงินสด โดยจากที่ทีมทนายได้มีการวิเคราะห์ร่วมกันกับจำเลยทั้ง 8 คน สรุปว่าที่ผ่านมาทั้งหมดไม่เคยมีใครมีพฤติการณ์หลบหนี ทุกคนมีการมาพบเจ้าหน้าที่ตามนัด ทำตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัดมีหลักประกันที่น่าเชื่อถือและไม่เคยมีใครปฏิเสธอำนาจของศาล...”

ดังนั้น เมื่อผู้ชุมนุมกลุ่ม กปปส. โดนตำรวจจับกุมไปแล้วก่อนจะมีการปล่อยตัวชั่วคราว พฤติการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์ว่าจะให้สิทธิปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของศาล แล้วจากข้อค้นพบในการประกันตัวของกลุ่ม กปปส. ศาลพิจารณาว่าผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมต้องไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี และมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ศาลจึงให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเพิ่มเงื่อนไข คือ การเพิ่มราคาประกันตัวและห้ามเดินทางออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาต (ไทยรัฐออนไลน์, 2564 : ออนไลน์)

2. สิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน พบว่า ผู้ชุมนุมของกลุ่ม เยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร ถูกดำเนินคดีส่วนใหญ่หรือถูกเป็นผู้ต้องขอลหลักในความผิด ดังต่อไปนี้

1. การมั่วสุมที่ทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง
2. ฝ่าฝืนข้อกำหนดตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ
3. พ.ร.บ. โรคติดต่อฯ
4. ร่วมกันกีดขวางทางสาธารณะ
5. พ.ร.บ. จราจรทางบก
6. ร่วมกันวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวน ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร
7. พ.ร.บ. ควบคุมการโฆษณาฯ
8. ร่วมกันโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง
9. พ.ร.บ. รักษาความสะอาดฯ
10. ร่วมกันตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ
11. หมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์และราชวงศ์
12. ร่วมกันกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน (ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2564 : ออนไลน์)

ข้อหาหรือฐานความผิดที่เด่นชัดที่กลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎร ได้รับมากที่สุด คือ ฝ่าฝืนข้อกำหนดตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ที่ห้ามประชาชนออกนอกเคหสถานตามเวลาที่กำหนด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (2019), การออกมาร่วมชุมนุมแสดงออกทางทางเมืองทำให้ปรากฏแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน และความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ เช่น

กรณีศึกษาของ อานนท์ นำภา, เพนกวิณ พริษฐ์ ชิวารักษ์, ไข่ จตุภัทร์ บุญภัทรรักษา และ ไมค์ ภานุพงศ์ จาดนอก ซึ่งเป็นนักกิจกรรมประชาธิปไตย ในนามกลุ่มเยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร ได้ถูกจับตัวไปจากเหตุการณ์ชุมนุมและได้มีการยื่นขอประกันตัว ล่าสุดเมื่อวันที่ 24 ธ.ค. 2564 เวลา 13.30 น. ศาลอาญารัชดาอ่านคำสั่งต่อคำร้องขอประกันตัวของ 4 นักกิจกรรม ดังนี้

คำสั่งเพนกวิณ พริษฐ์ ชิวารักษ์

“...พิเคราะห์แล้ว ที่ประชุมผู้บริหารศาลอาญาเห็นว่าข้อเท็จจริงในการไต่สวนได้ความว่า หลังจาก พริษฐ์ ชิวารักษ์ ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีนี้ จำเลยได้กระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราว โดยศาลเคยตั้งเงื่อนไขจำเลยและกำกับดูแลมาแล้วหลายครั้ง จนเป็นเหตุให้ศาลเพิกถอนการปล่อยชั่วคราวจำเลย อีกทั้งจำเลยมีพฤติการณ์กระทำการซ้ำในทำนองเดียวกันกับการกระทำอันเป็นมูลเหตุที่ถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้องหลายคดี

เมื่อพิเคราะห์ถึงลักษณะและพฤติการณ์ของจำเลยในการแสดงออกหรือร่วมทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายอย่างมาก มีความรุนแรงตลอดมา กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากอนุญาตปล่อยชั่วคราว จำเลยจะไปกระทำการในทำนองเดียวกันกับที่ถูกฟ้องร้อง หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นในชั้นนี้จึงยังไม่มีข้อเท็จจริงในทางคดีที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมไม่มีเหตุที่ศาลจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมที่ศาลสั่งไว้โดยชอบแล้ว ยกคำร้อง...”

คำสั่งอานนท์ นำภา, ไข่ จตุภัทร์ บุญภัทรรักษา และ ไมค์ ภานุพงศ์ จาดนอก

“...พิเคราะห์แล้ว ที่ประชุมผู้บริหารศาลอาญาเห็นว่า เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามในการแสดงออก ปราศรัย หรือชักนำในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ประกอบกับจำเลยถูกกล่าวหาในลักษณะเช่นนี้ที่ศาลนี้และศาลอื่นหลายคดี

กรณีมีเหตุอันควรให้เชื่อว่า หากอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยจะไปกระทำการในทำนองเดียวกันกับที่ถูกฟ้องร้องหรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ในชั้นนี้จึงยังไม่มีข้อเท็จจริงในทางคดีที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมไม่มีเหตุที่ศาลจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมที่ศาลสั่งไว้โดยชอบแล้ว ยกคำร้อง...”

และได้มีผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อคดีนี้ไว้ว่า

“...พริษฐ์ อานนท์ จตุภัทร์ และภานุพงศ์ แกล้งยอมรับเงื่อนไขของศาลเช่นเดียวกับเงื่อนไขที่ศาลกำหนดให้แก่ปณัสยา ลิทธิจิรวัฒนกุล หรือรุ้ง ที่ได้รับการปล่อยตัวเมื่อช่วงต้นเดือน ธ.ค. ที่ผ่านมาได้แก่ จะไม่ก่อเหตุที่กระทบกระเทือนต่อสถาบันกษัตริย์, จะไม่เข้าร่วมชุมนุมที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง, จะไม่หลบหนีหรือเดินทางออกนอกประเทศ และมาศาลทุกครั้ง รวมถึงการใส่กำไล EM และอยู่ในเคสสถานตลอด 24 ชั่วโมง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องติดต่อราชการที่ศาลหรือสถานีตำรวจ ไปเรียนหรือไปสอบ ไปรักษาตัวหรือมีเหตุอื่นโดยได้รับอนุญาตจากศาล...”

(ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2564 : ออนไลน์)

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการแถลงยอมรับเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ศาลก็ยังยืนยันที่จะไม่ให้รับสิทธิในการประกันตัว

ดังนั้น เมื่อผู้ชุมนุมถูกตำรวจจับตัวแล้วก็ต้องถูกดำเนินกระบวนการตามกฎหมาย อันเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 3 ปลอยตัวชั่วคราว ที่จะต้องมีสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม และใช้ มาตรา ๑๐๘/๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาวิเคราะห์ปรับใช้ เช่นเดียวกันกับการได้รับสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมในอดีต แต่จากข้อค้นพบในการประกันตัวของกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎร ศาลพิจารณาให้เหตุผลไปในแนวทางเดียวกันว่า การชุมนุมในลักษณะนี้ เป็นคดีมีอัตราโทษสูง ผู้ถูกจับจากการชุมนุมมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะไปก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจะไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นดุลยพินิจของศาล จึงทำให้ผู้ชุมนุมที่ตกเป็นจำเลยมักไม่ได้รับสิทธิที่จะได้รับการประกันตัว (Ilaw, 2564 : ออนไลน์)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมในสถานการณ์เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตและกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน พบว่าโดยทั่วไปการพิจารณานุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวของศาลจะต้องพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 ได้รับรองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ว่า “ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว” เหมือนกันทั้ง 2 เหตุการณ์ไม่ว่าการชุมนุมในอดีตหรือปัจจุบัน แต่การที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ของการชุมนุมทั้ง 2 เหตุการณ์ มีการใช้ดุลพินิจต่างกัน โดยการประกันตัวของกลุ่ม กปปส. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ศาลมักให้สิทธิการประกันตัว เพราะเมื่อวิเคราะห์แล้วศาลเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีพฤติการณ์จะหลบหนีและจำเลยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง แต่การประกันตัวของกลุ่มเยาวชนปลดแอกหรือคณะราษฎร ผู้ชุมนุมในปัจจุบัน ศาลมักไม่ให้สิทธิการประกันตัว เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์แล้วศาลเห็นว่า เป็นคดีมีอัตราโทษสูง จำเลยมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะไปก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจำเลยจะกระทำความผิดซ้ำ (Ilaw, 2564 : ออนไลน์)

ตารางเปรียบเทียบระหว่างการชุมนุมของ กปปส. กับ เยาวชนปลดแอก

ข้อกล่าวหา	เหตุผลที่อธิบายต่อ กปปส.	เหตุผลที่อธิบายต่อ เยาวชนปลดแอก	ข้อสรุปการวินิจฉัย (ประกัน/ไม่ประกัน)
- ความผิดฐานร่วมกันเป็นกบฏ - ล้มล้างระบอบการปกครอง	ศาลพิจารณาว่าผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมต้องไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี และมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง	-	ศาลให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเพิ่มเงื่อนไข คือ การเพิ่มราคาประกันตัวและห้ามเดินทางออก

- มั่วสุมชุมนุมก่อความวุ่นวายในบ้านเมือง			นอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาต
- ฝ่าฝืนข้อกำหนดตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ - การออกมาร่วมชุมนุมแสดงออกทางทางเมืองทำให้ปรากฏแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน - ความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์และราชวงศ์	-	ศาลพิจารณาให้เหตุผลไปในแนวทางเดียวกันว่า การชุมนุมในลักษณะนี้ เป็นคดีมีอัตราโทษสูง ผู้ถูกจับจากการชุมนุมมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะไปก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจะไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นดุลยพินิจของศาล	ผู้ชุมนุมที่ตกเป็นจำเลยศาลมักไม่ให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราว

อภิปรายผลการวิจัย

จากที่กล่าวมาในผลของงานวิจัยข้างต้น พบว่าสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตนั้นในการประกันตัวของกลุ่ม กปปส. ศาลพิจารณาว่าผู้ที่ถูกจับจากการชุมนุมต้องไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี และมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ศาลจึงให้สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเพิ่มเงื่อนไข คือ การเพิ่มราคาประกันตัวและห้ามเดินทางออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาต และสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน ศาลพิจารณาให้เหตุผลไปในแนวทางเดียวกันว่า การชุมนุมในลักษณะนี้ เป็นคดีมีอัตราโทษสูง ผู้ถูกจับจากการชุมนุมมีพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง และเกรงว่าจะหลบหนี และ/หรือ กลัวว่าจะไปก่อเหตุอันตรายประเภทอื่น หรือจะไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นดุลยพินิจของศาล จึงทำให้ผู้ชุมนุมที่ตกเป็นจำเลยมักไม่ได้รับสิทธิที่จะได้รับการประกันตัว เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของผู้ชุมนุมในสถานการณ์เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตและกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบันแล้วพบว่า การออกมาชุมนุมของประชาชนในสถานการณ์เกิดขึ้นต่อการเมืองไทยในอดีตและกลุ่มเยาวชนปลดแอก หรือคณะราษฎรที่มีการชุมนุมกันอยู่ในเวลาปัจจุบัน มีการบังคับใช้กฎหมายที่ต่างกัน จึงทำให้การตีความ ใช้ดุลยพินิจของศาลมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการชุมนุมในอดีต ศาลใช้ดุลยพินิจว่าการ

ชุมนุมในลักษณะเช่นนี้ เป็นความผิดฐานร่วมกันเป็นกบฏ ล้มล้างระบอบการปกครอง มั่วสุมชุมนุมก่อความวุ่นวายในบ้านเมือง แต่การชุมนุมในเวลาปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ผู้ชุมนุมจะได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ซึ่งศาลใช้ดุลยพินิจตีความไปในทางของข้อกฎหมายที่มีโทษหนักขึ้น และงานวิจัยของธนพร จุลศรี และสุนทรี บุชิตชน (2563 : 83-94) ก็ได้กล่าวถึงปัญหาความไม่เสมอภาคทางกฎหมายในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญาไว้ว่า การปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศไทย ยังมีข้อบกพร่องที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม และความไม่เสมอภาคของจำเลย อีกทั้งหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) อันเป็นหลักสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาคมโลกได้กล่าวถึงเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติว่า ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการชุมนุม และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ก็ได้กล่าวถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ให้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิเสรีภาพในความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธ์ นิยมศิลป์ (2564 : 35-58) ที่ได้ให้ความเห็นว่า เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบนั้นไม่เพียงแต่ได้รับการรับรองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องได้รับการรับรองโดยกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ภายใต้กรอบกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง แต่การชุมนุมในการเมืองไทยกลับเป็นเช่นนั้นไม่ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการชุมนุมที่ประชาชนออกมาชุมนุมยังถูกลิดรอนสิทธิ แม้จะมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับเดียวกันในการชุมนุมในอดีตและปัจจุบัน หลักการสากล แต่การตีความ การบังคับใช้กฎหมาย อันเป็นดุลพินิจของศาลมีความแตกต่างกัน จึงทำให้กระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมในอดีตและปัจจุบันต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหลักการทางวิชา หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม ดังนี้

1. หลักการทางวิชาการได้มีการวางรากฐาน การอธิบาย ในเรื่องของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวไว้ชัดเจน เนื่องจากมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง รับรองการให้สิทธิในการแสดงออกทางการเมืองชัดเจน
2. ตัวบทกฎหมายของกฎหมายไทย ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการของสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม มีการบัญญัติไว้ไม่ชัดเจน กำกวม เช่น พฤติการณ์ในลักษณะใดที่ผู้หาจะหลบหนี หรือการที่ผู้ต้องหาจะไปทำอันตรายประการอื่น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นและไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นซ้ำอีก แต่นำเหตุผลดังกล่าวนี้ มาเป็นข้อยืนยันที่จะทำให้ผู้ชุมนุมไม่ได้รับสิทธิในการประกันตัว

3. การใช้ดุลยพินิจของศาลที่จะให้ได้รับการประกันตัว เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ดุลยพินิจดังกล่าวของศาล ไม่สามารถวัดได้ชัดเจน เพราะไม่อาจทราบได้ว่าศาลใช้ดุลยพินิจมากน้อยเพียงใด ศาลตีความไปในทิศทางใด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร รอบรู้ และ ทศน์วรรณ สิริพรหมเจริญ. (2554). ปัญหาการใช้เสรีภาพในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ. *จุลนิติ*. 54 (1), 84 - 87.
- ทีมข่าวอาชญากรรม. (2564). ศาลสั่งจำคุก “สุเทพ” แกนนำ กปปส.คดีชุมนุมไล่รัฐบาล “ยิ่งลักษณ์” พุทธิพงษ์-ณัฐพล-ถาวร 3 รมต.หลุดตำแหน่ง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/crime/detail/9640000018524>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). ศาลอุทธรณ์ให้ปล่อยตัวชั่วคราว 8 แกนนำ กปปส.วงเงินคนละ 8 แสน-ห้ามออกนอก. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/crime/2040173>
- ธนพร จุลศรี และ สุนทรี บุชิตชน (2563). ปัญหาความไม่เสมอภาคทางกฎหมายในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา. *วารสารปัญญาปณิธาน*. 5 (2), 83-94.
- พัชร์ นิยมศิลปะ. (2564). การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบในประเทศไทย. *Chulalongkorn Law Journal*. 39 (1), 35-58.
- วรารณ กิรนนท์. (2564). ‘การประกันตัวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน’ จำเลยคือใคร คดีการเมืองใดบ้างที่ไม่ได้รับการประกันตัว. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://thematter.co/quick-bite/bail-request-turned-down-case/137587>
- วรารณ กิรนนท์. (2564). สรุปที่มา ‘คดีกบฏ’ ของ 39 กปปส. กลุ่มคนที่มีส่วนทำให้ประเทศเดินมาถึงจุดนี้. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://thematter.co/brief/136529/136529>
- ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2564). *กรกฎาคม 64: 1 ปีเยาวชนปลดแอก* ผู้ถูกดำเนินคดีการเมืองถึง 757 คน คดี 112-พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ยังเพิ่มต่อเนื่อง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://tlhr2014.com/archives/33030>
- ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2564). ที่ประชุมศาลอาญาไม่ให้ประกัน 4 แกนนำราษฎร แม้ว่าทั้ง 4 จะยอมรับเงื่อนไข กักบริเวณในเคสสถาน 24 ชม. และใส่ EM. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://tlhr2014.com/archives/39156>
- Ilaw. (2564). สิทธิประกันตัว: สิทธิที่มักถูกยกเว้นสำหรับผู้ต้องหาคดี 112. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://ilaw.or.th/node/5819>